

ZARZĄDZENIE NR 161/2021
BURMISTRZA BIAŁEGO BORU
z dnia 16 listopada 2021 roku

w sprawie przeprowadzenia konsultacji w celu przyjęcia projektu Gminnego Programu
Wspierania Rodziny w Gminie Biały Bór na lata 2022 - 2024

Na podstawie art. 5a ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz.U. 2021 poz.1372 z późn. zm.) oraz §2 pkt 14 Uchwały Nr XLV/321/2014 Rady Miejskiej w Białym Borze z dnia 30 czerwca 2014 r. w sprawie określenia zasad i trybu przeprowadzenia konsultacji społecznych z mieszkańcami Gminy Biały Bór (Dz. U. Woj. Zach. poz. 3229) zarządzam, co następuje:

§ 1. 1.Przeprowadzenie konsultacji społecznych:

1) **cel i przedmiot konsultacji** – zebranie opinii, uwag i wniosków w sprawie projektu Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Biały Bór na lata 2022 - 2024

2) **czas rozpoczęcia i zakończenia konsultacji:**

a) termin rozpoczęcia konsultacji – 17 listopada 2021r.

b) termin zakończenia konsultacji – 30 listopada 2021r.

3) **zasięg terytorialny oraz podmioty / osoby uczestniczące w konsultacjach** – ogólnogminny,

4) projekt Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Biały Bór na lata 2022 – 2024 stanowi **załącznik nr 1** do niniejszego Zarządzenia,

4) **formy przeprowadzenia konsultacji:** projekt Programu i formularz konsultacji zostanie zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej (BIP) Gminy, na stronie internetowej: bip.bialybor.com.pl, oraz mgopsbialybor.naszops.pl/bip/ a także w punkcie konsultacyjnym (pokój nr 6 Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Białym Borze, czynny w godzinach pracy).

5) **komórka organizacyjna MGOPS odpowiedzialna za prowadzenie konsultacji** - odpowiedzialnym za przeprowadzenie konsultacji jest Specjalista Pracy Socjalnej;

6) **sposób poinformowania mieszkańców o trybie przeprowadzenia konsultacji** – informacja o konsultacjach zostanie zamieszczona w Biuletynie Informacji Publicznej Gminy, na stronie internetowej Gminy, na tablicy ogłoszeń w siedzibie Urzędu Miejskiego w Białym Borze,

7) **sposób i tryb zgłaszania opinii, uwag i wniosków** – przy użyciu formularza, stanowiącego **załącznik nr 2** do niniejszego zarządzenia, który będzie również dostępny bip.bialybor.com.pl, oraz mgopsbialybor.naszops.pl/bip lub złożonych w wersji papierowej w punkcie konsultacyjnym;

8) **sposób poinformowania o wynikach konsultacji** – wyniki zostaną przedstawione w raporcie, który zostanie zamieszczony na stronie internetowej Gminy i M-GOPS, na tablicy ogłoszeń w siedzibie Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Białym Borze, bezpośrednio po ich zakończeniu.

§2. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Burmistrz Białego Boru

Paweł Starosta
Paweł Starosta

SPIS TREŚCI

1. WPROWADZENIE.....	2
2. PODSTAWA PRAWNA.....	3
3. DIAGNOZA ŚRODOWISKA LOKALNEGO.....	4
3.1 Charakterystyka Gminy Biały Bór	4
3.2 Demografia.....	5
3.3 Poziom bezrobocia.....	6
3.4 Pomoc społeczna.....	7
3.5 Kwestia dziecka.....	10
3.6 Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie.....	13
4. ADRESACI PROGRAMU.....	14
5. ANALIZA SWOT – WSPARCIE RODZINY.....	14
6. CELE GMINNEGO PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY.....	16
7. ZAKŁADANE REZULTATY PROGRAMU.....	19
8. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU.....	19
9. MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU.....	19
10. PODSUMOWANIE.....	20

1. WPROWADZENIE

Rodzina jest najważniejszym środowiskiem w życiu człowieka i najsilniej oddziałuje na kształtowanie jego osobowości, poglądów, tworzenie systemu wartości i wiary we własne możliwości. Ważną rolę w prawidłowo funkcjonującej rodzinie odgrywają wzajemne relacje pomiędzy rodzicami, a dziećmi oparte na wzajemnym zrozumieniu, szacunku i miłości. Jako naturalne środowisko życia dziecka ma największy wpływ na jego rozwój w każdej sferze – emocjonalnej, intelektualnej i poznawczej. Wpływ ten trwa przez długi okres, ponieważ rodzina jest dla dziecka podstawowym środowiskiem wychowawczym.

Nie wszystkie rodziny są zdolne do samodzielnego działania i wypełniania swoich funkcji, co powoduje konieczność udzielania im wsparcia przez inne osoby oraz instytucje. Działania pomocowe powinny być ukierunkowane na wszechstronne wsparcie rodziny, przy równoczesnym wykorzystaniu jej zasobów i możliwości. Wspieranie rodziny jest prowadzone za jej zgodą i aktywnym udziałem.

Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnieniu funkcji opiekuńczo – wychowawczych to zespół działań mających na celu przywrócenie jej zdolności do wypełniania tych funkcji.

Wsparcie rodziny polega w szczególności na:

- analizie sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie;
- wzmocnieniu roli i funkcji rodziny;
- rozwijaniu umiejętności opiekuńczo –wychowawczych rodziny;
- podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny;
- pomocy w integracji rodziny;
- przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny;
- dążeniu do reintegracji rodziny.

Do głównych celów jakie powinny przyświecać działaniom pomocowym skierowanym na rodzinę należy zaliczyć:

- pomoc w rozwiązywaniu codziennych życiowych problemów rodziny,
- wspieranie integracji rodziny, odnowę więzów emocjonalno-uczuciowych w rodzinie, scalanie rodziny,
- pomoc rodzinie w jej integracji z otoczeniem społecznym,
- wspieranie rodziny w realizacji funkcji opiekuńczo-wychowawczej względem dzieci,
- neutralizowanie patogenicznego wpływu rodziny na dzieci,
- pomoc w konstruktywnym rozwiązywaniu konfliktów i kryzysów w rodzinie.

Ważnym jest zatem utworzenie spójnego systemu wsparcia dzieci i rodzin ukierunkowanego na wzmocnienie roli i funkcji rodziny, rozwijanie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych oraz zapewnienie bezpieczeństwa dziecka i rodziny.

Przedkładany Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Biały Bór na lata 2022-2024 został utworzony w oparciu o art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jednolity Dz. U. z 2020 r. poz. 821 z późn. zm.).

Gminny program rodziny wyznacza zespół planowanych działań mających na celu wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych w procesie

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Biały Bór na lata 2022-2024

przywracania zdolności tych rodzin do prawidłowego funkcjonowania, w szczególności poprzez pracę z rodziną oraz zapewnienie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci.

Realizowane w ramach programu zadania koncentrować się będą nie tylko na dziecku, ale na całej rodzinie również w sytuacjach, gdy dziecko zostanie umieszczone poza rodziną biologiczną. Ma to na celu pomoc w odzyskaniu przez rodziców funkcji opiekuńczych tj. umożliwienie dziecku powrotu do środowiska rodzinnego.

Dominującą pomocą będą działania asystenta rodziny, który pełni:

- funkcję wsparcia psychiczno-emocjonalnego, której podstawowym zadaniem jest przezwycięzenie narastających trudności życia codziennego,
- funkcję doradczą, która obejmuje poradnictwo w zakresie prawa, ekonomii, społecznego funkcjonowania w rodzinie i poza nią, a także prowadzenia gospodarstwa domowego oraz kontaktu z różnymi urzędami i instytucjami,
- funkcję wychowawczą,
- funkcję opiekuńczą,
- funkcję diagnostyczno -monitorującą,
- funkcję motywująco – aktywizacyjną,
- funkcje koordynacji skierowanych na rodzinę.

Niniejszy program ma na celu zbudowanie spójnego systemu pomocy rodzinie wykorzystując zasoby gminne.

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Biały Bór na lata 2022-2024 jest spójny ze:

- Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Biały Bór na lata 2021-2027, przyjętą Uchwałą Nr XXII/159/2020 Rady Miejskiej w Białym Borze z dnia 30 listopada 2020r.
- Powiatową Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Szczecińskim na lata 2016 -2023 przyjętą Uchwałą Nr XX/157/2016 Rady Powiatu w Szczecinku z dnia 28 kwietnia 2016r.

2. PODSTAWA PRAWNA

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej jest najważniejszym aktem prawnym regulującym wszelkie aspekty życia społeczeństwa. Jest to akt prawny najwyższy, któremu powinny być podporządkowane ustawy i rozporządzenia dotyczące różnych sfer społecznych.

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Biały Bór na lata 2022-2024 będzie realizowany m.in. w oparciu o następujące akty prawne:

1. ustawę z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz. U. z 2020 poz. 821 z późn. zm.);
2. ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tj. Dz. U. z 2020 r. poz. 1876 z późn. zm.);
3. ustawę z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (tj. Dz. U. z 2020 r. poz. 111 z późn. zm.);
4. ustawę z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (tj. Dz. U. z 2021 r. poz. 877 z późn. zm.);
5. ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tj. Dz. U. z 2021 r. poz. 1249 z późn. zm.);
6. ustawę z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu

- alkoholizmowi (tj. Dz. U. z 2021 r. poz. 1119 z późn. zm.);
7. ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tj. Dz. U. z 2020 r. poz. 2050 z późn. zm.);
 8. ustawę z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (tj. Dz. U. z 2021 r. poz. 75);
 9. ustawę z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (tj. Dz. U. z 2021 r. poz. 1744 z późn. zm.);
 10. ustawę z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (tj. Dz. U. z 2019 r. poz. 2407 z późn. zm.);
 11. ustawę z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (tj. Dz. U. z 2020 r. poz. 1329 z późn. zm.);
 12. ustawę z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (tj. Dz. U. z 2020 r. poz. 1057 z późn. zm.);

3. DIAGNOZA ŚRODOWISKA LOKALNEGO

Punktem wyjścia do określenia zadań Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2022-2024 jest analiza danych statystycznych zawartych w sprawozdaniach rocznych Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Białym Borze, Ocenie Zasobów Pomocy Społecznej, analiza społeczna Gminy Biały Bór zawarta w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Biały Bór na lata 2021-2027 oraz roczne oceny realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Biały Bór na lata 2019-2021.

Przedmiotem diagnozy są poszczególne i charakterystyczne dla różnych grup społecznych problemy o najwyższym stopniu dolegliwości takie jak: np. bezrobocie, ubóstwo, samotne wychowywanie dzieci, przemoc w rodzinie itp., które wymagają podejmowania wszechstronnych działań w celu przeciwdziałania sytuacjom krytycznym w życiu jednostek i zbiorowości, poprawy ich warunków bytowych oraz wyrównywania różnic socjalnych w wielu obszarach aktywności społecznej.

3.1 Charakterystyka Gminy Biały Bór

Gmina Biały Bór jest Gminą miejsko-wiejską, położoną na terenie powiatu szczecineckiego, w południowej części województwa zachodniopomorskiego. Gmina graniczy z gminami: Szczecinek, Bobolice, Polanów, Miastko, Koczała i Rzeczénica. Gmina i Miasto Biały Bór zajmuje obszar 26.691 ha.

Siedzibą władz samorządowych jest miasto Biały Bór, położone w odległości drogowej około 189 km do stolicy województwa Szczecina, 29 km do siedziby powiatu Szczecinka oraz w odległości 60 km do Koszalina i 76 km do Słupska – głównych miast Pomorza Zachodniego, 108 km do granicy morskiej - do Kołobrzegu i 200 km do granicy zachodniej.

W zasobach infrastruktury społecznej gminy na dzień 31 grudnia 2020r. znajduje się przedszkole wraz z 2 oddziałami przedszkolnymi przy szkołach podstawowych, 3 szkoły podstawowe, w tym 1 szkoła z nauczaniem w języku ukraińskim oraz 2 szkoły ponadpodstawowe w tym 1 szkoła z nauczaniem w języku ukraińskim, ponadto 12 świetlic, w tym 4 przyszkolne, biblioteka publiczna posiadająca 14 punktów bibliotecznych, 2 przychodnie zdrowia, centrum kultury, ośrodek pomocy społecznej, klub seniora, komisariat policji, ochotnicza straż pożarna, schronisko dla osób bezdomnych. Od 2021r w gminie otwarto żłobek. Na terenie gminy nie ma placówki wsparcia

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Biały Bór na lata 2022-2024

dziennego, dziennych ani całodobowych ośrodków wsparcia dla osób niepełnosprawnych, DPS-u.

W skład Gminy wchodzi 17 sołectw: Biała, Biały Dwór, Bielica, Biskupice, Brzeźnica, Drzonowo, Dyminek, Grabowo Kaliska, Kazimierz, Kołtki, Przybrda, Sępolno Małe, Sępolno Wielkie, Stępień, Świerszczewo, Trzebiele.

3.2 Demografia

Na dzień 31 grudnia 2020r. w gminie Biały Bór zameldowanych na pobyt stały było ogółem 5 013 osób, w tym : kobiet – 2 537, mężczyzn – 2.476. W stosunku do 2019r. liczba mieszkańców zmniejszyła się o 75 osoby., do roku 2018 uległa zmniejszeniu o 123 osoby.

Liczba kobiet w okresie 2018 – 2020 również zmniejszyła się o 62 osoby, a mężczyzn o 61 osób. Analizując ludność gminy według płci należy stwierdzić, że od kilku lat występuje przewaga liczby kobiet nad liczbą mężczyzn.

Liczbę mieszkańców gminy Biały Bór w latach 2018-2020 przedstawia tabela 1.

Tabela 1 Liczba ludności w podziale na płeć - stan na 31 grudnia

Liczba osób zameldowanych	2018r.	2019r.	2020r.
ogółem	5 136	5 088	5 013
kobiety	2 599	2 579	2 537
mężczyźni	2 537	2 509	2 476

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych USC Urzędu Miejskiego w Białym Borze

Analizując miejsce zamieszkania, więcej ludności zamieszkuje na terenie wiejskim, w analizowanym okresie, każdego roku jest to ponad 1000 osób. Na wsiach zamieszkuje więcej mężczyzn niż kobiet. Natomiast w mieście więcej jest kobiet niż panów. Sytuację demograficzną ze względu na miejsce zamieszkania prezentuje tabela 2.

Tabela 2 Sytuacja demograficzna wg płci w podziale miasto/wieś - stan na 31 grudnia

Rok	2018r.	2019r.	2020r.
Liczba mieszkańców ogółem	5 136	5 088	5 013
Miasto ogółem	2 064	2 031	2 003
• mężczyźni	974	956	948
• kobiety	1 090	1 075	1 055
Wieś ogółem	3 072	3 057	3 010
• mężczyźni	1 563	1 553	1 528
• kobiety	1 509	1 504	1 482

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych USC Urzędu Miejskiego w Białym Borze

Strukturę wiekową mieszkańców gminy, w analizowanych latach 2018 – 2020 charakteryzuje spadek populacji osób w wieku produkcyjnym o ponad 2 pkt procentowe (z 63,4% do 61%) i wzrost o 2,3 pkt procentowe wskaźnika osób w wieku emerytalnym (z 17,7% do 20 %). Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym oscyluje na poziomie ok. 19%. Społeczeństwo gminy Biały Bór starzeje się. Dane szczegółowe dotyczące struktury wiekowej ludności gminy przedstawia tabela 3.

Tabela 3 Struktura wiekowa mieszkańców gminy na dzień 31 grudnia

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Biały Bór na lata 2022-2024

Wiek mieszkańców	2018r.		2019r.		2020r.	
Ogółem	5.136	100%	5.088	100%	5 013	100%
Wiek przedprodukcyjny	972	18,9%	975	19,2%	954	19,0%
Wiek produkcyjny	3 255	63,4%	3 155	62,0%	3 057	61,0%
Wiek poprodukcyjny	909	17,7%	958	18,8%	1 002	20,0%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych USC Urzędu Miejskiego w Białym Borze

Sytuację demograficzną kształtuje także przyrost naturalny. W gminie Biały Bór liczba osób urodzonych w latach w 2018-2020 ma tendencję spadkową. W 2020r. urodziło się 48 dzieci, tj. o 10 mniej niż 2018r. i o 3 mniej niż w 2019r. Analizując strukturę urodzeń żywych pod względem płci w gminie, obserwuje się, że w 2018 i 2019r. więcej urodziło się dzieci płci męskiej, a w 2020r. więcej urodzeń było płci żeńskiej. Liczbę urodzeń przedstawia tabela 4.

Tabela 4 Liczba urodzeń dzieci na dzień 31 grudnia

Urodzenia żywe	2018r.	2019r.	2020r.
chłopcy	32	29	20
dziewczęta	26	22	28

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych USC Urzędu Miejskiego w Białym Borze

Liczba urodzeń w porównywalnych latach była niższa od liczby zgonów. W 2018 roku różnica między liczbą urodzeń a liczbą zgonów wyniosła +6, w 2019r. bilans przyrostu naturalnego wyniósł -9 natomiast w 2020r. wyniósł -10. Sytuację bilansu przyrostu naturalnego przedstawia tabela 5.

Tabela 5 Bilans przyrostu naturalnego w gminie

	2018r.	2019r.	2020r.
Urodzenia żywe	58	51	48
zgony	52	60	58
Przyrost naturalny	+6	-9	-10

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych USC Urzędu Miejskiego w Białym Borze

Podsumowując sytuację demograficzną w gminie stwierdza się, że sukcesywnie zmniejsza się ilość mieszkańców i następuje starzenie się społeczeństwa. W przyszłości zjawisko to będzie negatywnie wpływać na rozwój ekonomiczny i gospodarczy gminy. Wobec obecnej sytuacji demograficznej polityka państwa, w tym również samorządów lokalnych powinna zmierzać w kierunku zapewnienia rodzinie poczucia bezpieczeństwa i stwarzać jej warunki do rozwoju osobistego, zawodowego i społecznego.

3.3 Poziom bezrobocie

Negatywny wpływ na dysfunkcje rodziny ma bezrobocie. Na dzień 31.12.2020r. wskaźnik bezrobocia rejestrowanego w powiecie Szczecińskim wynosi **8,9%**, natomiast w mieście i gminie Biały Bór jest na poziomie **11,8%** (jest wyższy o 2,9 punkty procentowe). W 2020r. w porównaniu do roku 2018 liczba osób bezrobotnych zmniejszyła się o 15 osób, a do roku 2019 wzrosła o 32 osoby. W omawianym okresie niespełna 70% ogółu osób bezrobotnych zamieszkuje na wsi. Pod

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Biały Bór na lata 2022-2024

względem płci większą grupę wśród osób bezrobotnych stanowią kobiety. W danym okresie z ogółu osób bezrobotnych, niespełna 20% stanowią osoby pobierające zasiłek dla osób bezrobotnych. Liczba osób z prawem do zasiłku spada, z 76 w 2018r. do 59 w 2020r. Większą część osób pobierająca zasiłek dla bezrobotnych zamieszkuje na terenie wiejskim. Z pośród osób bezrobotnych z prawem do zasiłku, więcej kobiet otrzymuje zasiłek dla bezrobotnych. Więcej kobiet z prawem do zasiłku zamieszkuje na wsi. Sytuację bezrobocia gminy przedstawia tabela 6.

Tabela 6 Poziom bezrobocia w gminie Biały Bór na dzień 31 grudnia

Osoby bezrobotne	2018 r.		2019r.		2020r.	
	Liczba bezrobotnych ogółem	w tym kobiety	Liczba bezrobotnych ogółem	w tym kobiety	Liczba bezrobotnych ogółem	w tym kobiety
Ogółem w tym:	397	254	350	216	382	232
miasto	128	78	108	65	125	82
wieś	269	176	242	151	257	150
Osoby bezrobotne z prawem do zasiłku w tym:	76	39	64	30	59	36
miasto	30	17	19	9	19	16
wieś	46	22	45	21	40	20

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Szczecinku

Analizując powyższe dane można jednoznacznie stwierdzić, że sytuacja na rynku pracy jest nadal bardzo trudna, szczególnie dla kobiet. Pozostawanie bez pracy powoduje ubożenie rodzin i bardzo często jest przyczyną powstania szeregu dysfunkcji (alkoholizmu, przemocy, poczucia bezsilności).

3.4 Pomoc społeczna

Dla potrzeb Programu przygotowano Kartę Diagnostyczną zawierającą informacje na temat liczby rodzin korzystających z różnych form pomocy społecznej (tabela 7). Karta posłuży do analizy danych o osobach i rodzinach objętych wsparciem Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Białym Borze oraz do określenia w Programie celów pracy z rodziną.

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Ważnym elementem wspierania rodziny jest zapewnienie i świadczenie pomocy materialnej i rzeczowej rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej oraz materialno-bytowej.

Gmina Biały Bór realizuje zadania o charakterze obligatoryjnym i fakultatywnym, środki finansowe pochodzą z budżetu państwa w formie dotacji, oraz z budżetu gminy Biały Bór.

Zgodnie z danymi posiadanymi przez Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Białym Borze, na przestrzeni lat 2018-2020 zauważa się spadek liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej. Wynikać to może z faktu braku zmian poziomu progu kryterium dochodowego warunkującego korzystanie z świadczeń społecznych przy co rocznym podwyższaniu kwoty najniższego

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Biały Bór na lata 2022-2024

wynagrodzenia oraz korzystania z finansowych programów rządowych. W obecnych czasach rodziny w mniejszej skali borykają się z problemami finansowymi. Jednak pojawiają się problemy natury wychowawczej, w prowadzeniu gospodarstwa domowego, samotność osób starszych. Z analizy posiadanych danych wynika, że liczba dzieci z Gminy Biały Bór przebywających w pieczy zastępczej wzrasta.

Tabela 7 Karta diagnostyczna rodzin korzystających z różnych form pomocy społecznej

Wyszczególnienie	2018r.	2019r.	2020r.
Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej	344	331	299
Liczba osób w rodzinach	928	894	784
Liczba rodzin korzystających ze świadczenia wychowawczego (500+)	408	507	510
Liczba dzieci uprawnionych do świadczenia wychowawczego (500+)	675	875	875
Liczba rodzin korzystających ze świadczeń rodzinnych	312	306	265
Liczba rodzin korzystających ze świadczenia „Dobry Start”	393	382	371
Liczba rodzin korzystających ze świadczeń „Za życiem”	0	1	2
Liczba rodzin korzystających z funduszu alimentacyjnego	40	43	39
Liczba rodzin korzystająca ze świadczenia rodzicielskiego	34	36	31
Liczba rodzin korzystających ze stypendium socjalnego	61	51	46
Liczba rodzin korzystających z zasiłku szkolnego	5	4	4
Liczba rodzin korzystających dodatku mieszkaniowego	97	86	65
Liczba rodzin korzystających z Karty Dużej Rodziny	8	56	24
Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskiej Karty”	11	10	5
Liczba osób zgłoszonych do GKRPA w celu podjęcia leczenia odwykowego	16	13	10
Liczba dzieci/młodzieży z terenu gminy Biały Bór przebywających w pieczy zastępczej	7	9	11
Liczba rodzin korzystających z asystentury rodziny	15	15	15
Liczba asystentów rodziny	2	1	1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych statystycznych M-GOPS Biały Bór

Z analizy danych wynika, że w ciągu ostatnich 3 lat również systematycznie zmniejsza się liczba rodzin korzystających ze świadczeń rodzinnych. W ustawie o świadczeniach rodzinnych kryterium uprawniające do pobierania zasiłku rodzinnego od 2016r. nie uległo podwyższeniu. Natomiast niewielkim zmianom uległo kryterium uprawniające do korzystania z funduszu alimentacyjnego. Stopniowemu zmniejszeniu ulega liczba rodzin korzystająca niemalże z każdej formy pomocy finansowej. Niepokojącym faktem jest zwiększenie liczby dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.

Od kilku lat dominującą przesłanką udzielania pomocy jest ubóstwo (próg dochodowy poniżej 528 zł na osobę w rodzinie oraz 701 zł osoby samotnej) pomimo jego spadku, w następnej kolejności bezrobocie, długotrwała lub ciężka choroba oraz niepełnosprawność (tabela 8).

We wszystkich wymienionych powodach przyznania pomocy widoczny jest spadek liczby osób

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Biały Bór na lata 2022-2024

korzystających z pomocy społecznej. Nadmieniam, że w omawianym okresie nie wystąpiły sytuacje kryzysowe, klęska żywiołowa lub ekologiczna oraz problem sieroctwa, a także problem narkomanii.

Tabela 8 Najczęstsze przyczyny ubiegania się o wsparcie

Przyczyny trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin		
	2018r.	2019r.	2020r.
Ubóstwo	237	218	152
Sieroctwo	0	0	0
Bezdomność	8	6	6
Potrzeba ochrony macierzyństwa	53	53	45
Bezrobocie	198	181	164
Niepełnosprawność	121	132	120
Długotrwała lub ciężka choroba	131	159	86
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego ogółem, w tym:	33	35	32
-rodziny niepełne	29	31	26
-wielodzietne	0	2	4
Przemoc w rodzinie	1	2	0
Alkoholizm	18	24	18
Narkomania	0	0	0
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	2	0	0
Zdarzenia losowe	1	2	1
Sytuacje kryzysowe	0	0	0
Klęska żywiołowa lub ekologiczne	0	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych statystycznych M-GOPS Biały Bór – stan na 31 grudnia każdego roku

Rodziny z terenu gminy Biały Bór uczestniczą w Programie Operacyjnym Pomoc Żywnościowa. W ramach PO PŻ dla najuboższej społeczności lokalnej wydawane są artykuły spożywcze typu: cukier, makaron, olej, mleko, gulasz wieprzowy z warzywami, ser żółty, ryż, kasza gryczana, przecier pomidorowy, groszek z marchewką, herbatniki, powidła śliwkowe, fasola biała, filet z makreli w oleju, szynka drobiowa, szynka wieprzowa, pasztet wieprzowy. Podstawą otrzymania paczki żywnościowej jest spełnienie kryterium dochodowego ustalonego w wytycznych, które od 2020 roku wynoszą: dla osoby samotnie gospodarującej - 1542,20 złotych, dla osoby w rodzinie – 1161,60 złotych. Pomoc żywnościowa wydawana jest systematycznie, średnio raz w miesiącu z wyłączeniem okresu letniego i wczesnej jesieni.

3.5 Kwestia dziecka

Kwestia dziecka i rodziny w polityce społecznej traktowana jest w sposób szczególny. Działalność na rzecz dzieci koncentruje się przede wszystkim na ochronie ich praw, wyrównywaniu szans życiowych poprzez ułatwianie dostępu do oświaty i systemu ochrony zdrowia, wypoczynku oraz asekurowaniu w obliczu różnych zagrożeń życiowych poprzez m.in. zapewnienie opieki i wychowania dzieciom całkowicie lub częściowo pozbawionym opieki rodziców, organizowanie pieczy zastępczej, prowadzenie placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej.

Dysfunkcje występujące w rodzinach są zagrożeniem dla ich trwałości, co w skrajnych przypadkach może powodować ograniczenie praw rodzicielskich poprzez umieszczenie dzieci w pieczy zastępczej. W celu zminimalizowania dysfunkcji w opiece nad dziećmi utworzono asystenturę rodziny.

Asystent rodziny wspiera rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej. Asystent pomaga rodzinie w podniesieniu kompetencji i umiejętności wychowawczych.

W gminie Biały Bór, asystent rodziny w wskazanym okresie, każdego roku udzielał wsparcia w 15 rodzinach, w których wychowywało się ok. 50 dzieci. Wśród rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny, nie ma środowiska zobowiązanego do współpracy przez sąd.

Tabela 9 Rodziny objęte wsparciem asystenta rodziny

	2018r.	2019r.	2020r.
Liczba rodzin współpracująca z asystentem rodziny	15	15	15
Liczba dzieci objętych wsparciem asystenta rodziny	50	46	46
Liczba rodzin ogółem, z którym zakończono asystenturę w tym:	2	3	1
z powodu osiągnięcia celu	1	1	1
z powodu braku współpracy rodziny z asystentem rodziny	0	1	0
na wniosek rodziny	1	0	0
zmiana miejsca zamieszkania	0	1	0
ze względu na ustanie sądowego zobowiązania rodziny do współpracy z asystentem	0	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych statystycznych M-GOPS Biały Bór

Powody zakończenia współpracy z asystentem rodziny mogą być różne, od czynników wewnętrznych zależnych od rodziny do czynników zewnętrznych, wynikających m.in. z decyzji sądu. W latach 2018 – 2020 najczęściej asystenturę w rodzinie zakończano z uwagi na osiągnięcie celu. Ponadto współpraca rodziny z asystentem rodziny ustała z powodu braku współpracy rodziny oraz zmiany miejsca zamieszkania, co prezentuje tabela nr 9.

Gdy dochodzi do sytuacji, że rodzice są trwale lub czasowo pozbawieni władzy rodzicielskiej lub została ona ograniczona, sąd postanawia o umieszczeniu dziecka w pieczy zastępczej. Na dzień 31 grudnia 2020r. w pieczy zastępczej przebywało 11 dzieci z terenu gminy Biały Bór.

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej gmina Biały Bór jest

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Biały Bór na lata 2022-2024

zobowiązana do ponoszenia częściowych wydatków z tytułu pobytu dziecka w pieczy zastępczej. Z analizy danych Ośrodka Pomocy Społecznej wynika, że w latach 2018 – 2019 wzrasta zarówno liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej jak i ponoszone przez gminę koszty pobytu dzieci w pieczy zastępczej – tabela nr 10. W pierwszym roku pobytu dziecka koszt odpłatności to 10% a w trzecim i kolejnych latach 50%. Źródło finansowania stanowią proporcjonalnie środki własne gminy i powiatu.

Tabela 10 Liczba dzieci umieszczona w pieczy zastępczej i koszty pobytu

	2018r.	2019r.	2020r.
Liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej	7	9	11
Łączna odpłatność gminy Biały Bor za pobyt dzieci w pieczy zastępczej	21.291 zł	25.821 zł	33.510 zł

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych statystycznych M-GOPS Biały Bór

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, rodzina przeżywająca trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej ma możliwość skorzystania z pomocy rodzin wspierających.

Pełnienie funkcji rodziny wspierającej może być powierzone osobom z bezpośredniego otoczenia rodziny i dziecka, które nie były skazane prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo. Zadania rodziny wspierającej to m.in. pomoc w opiece i wychowaniu dziecka, prowadzeniu gospodarstwa domowego, wspólne spędzenie czasu wolnego. Pomoc ta wynika z przyjętego i zaakceptowanego planu pomocy rodzinie, a realizowana jest na podstawie zawartej umowy. Rodzina wspierająca może otrzymać zwrot kosztów świadczonej pomocy, co zostanie określone w treści umowy. W celu podniesienia skuteczności oddziaływania rodzin wspierających, należy zadbać o ich przygotowanie poprzez poradnictwo lub szkolenie.

Obecnie w gminie Biały Bór nie ma rodzin pełniących funkcje rodzin wspierających. Rodziny z terenu Gminy Biały Bór nie zgłaszają potrzeb wsparcia w formie rodzin wspierających.

Wraz z wejściem w życie ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”, poszerzył się obszar działań asystenta rodziny poprzez przypisanie mu funkcji koordynatora kompleksowego wsparcia dla kobiet w ciąży i ich rodzin, ze szczególnym uwzględnieniem kobiet w ciąży powikłanej, kobiet w sytuacji niepowodzeń położniczych oraz wsparcia rodzin dzieci, u których zdiagnozowano „ciężkie, nieodwracalne upośledzenie lub nieuleczalną chorobę zagrażającą ich życiu, która powstała w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu”.

Do zadań asystenta w tym zakresie należy również współpraca z innymi służbami z różnych systemów, w tym z podmiotami udzielającymi świadczeń zdrowotnych, pracującymi na rzecz kobiety w ciąży i jej rodziny.

W 2020r. wpłynęły dwa wnioski o jednorazowe świadczenie pieniężne w wysokości 4.000 zł z tytułu urodzenia dziecka ze zdiagnozowanym ciężkim i nieodwracalnym upośledzeniem albo nieuleczalną chorobą dziecka zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu w/w świadczenie. Natomiast w 2019r. jedna rodzina ubiegała się o taką pomoc. W latach 2018 – 2020 na podstawie ustawy „Za życiem” Ośrodek wypłacił łącznie 3 zasiłki jednorazowe (tabela 7). Żadna rodzina nie skorzystała ze wsparcia asystenta rodziny na podstawie w/w ustawy.

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Biały Bór na lata 2022-2024

Kolejną kategorią świadczonej rodzinom z dziećmi pomocy jest wparcie dla uczniów w ramach pomocy materialnej o charakterze socjalnym. Stypendium szkolne może otrzymać uczeń znajdujący się w trudnej sytuacji materialnej, wynikającej z niskich dochodów na osobę w rodzinie, w szczególności, gdy w rodzinie występuje: bezrobocie, niepełnosprawność, ciężka lub długotrwała choroba, wielodzietność, brak umiejętności wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczych, alkoholizm lub narkomania, a także gdy rodzina jest niepełna. Miesięczna wysokość dochodu na osobę w rodzinie ucznia uprawniająca do ubiegania się o stypendium szkolne nie może być większa niż kwota 528,00 zł netto.

Natomiast zasiłek szkolny może być przyznany uczniowi znajdującemu się w trudnej sytuacji materialnej z powodu zdarzenia losowego nie zależnie od wysokości posiadanego dochodu na osobę w rodzinie.

W analizowanym okresie liczba uczniów korzystająca z pomocy socjalnej w formie stypendium ma tendencję spadkową, natomiast wzrosła liczba uczniów korzystająca z zasiłku szkolnego. Przyznanie pomocy materialnej dla uczniów przedstawia tabela 11.

Tabela 11 Udzielenie pomocy socjalnej dla uczniów

	Liczba uczniów	
	stypendium	zasiłek szkolny
Rok szkolny 2017/2018	134	2
Rok szkolny 2018/2019	114	6
Rok szkolny 2019/2020	101	6

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych statystycznych M-GOPS Biały Bór

W omawianym okresie kwota wypłaconych środków finansowych na pomoc materialną dla uczniów waha się. W 2018r. wynosiła 148.380 zł, w 2019 wzrosła do 153.640zł a w 2020r. zmniejszyła się do kwoty 138.230 zł. Wartość wypłaconych świadczeń uczniom przedstawia tabela 11.

Tabela nr 12 Wartość wypłaconych świadczeń dla uczniów

	2018r.	2019r.	2020r.
Kwota wypłaconych stypendiów w zł	142.880	150.280	135.370
Kwota wypłaconych zasiłków szkolnych w zł	5.500	3.360	2.860
Razem zł	148.380	153.640	138.230

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych statystycznych M-GOPS Biały Bór

Ponadto Gmina Biały Bór przyznaje Nagrody Burmistrza Białego Boru dla najzdolniejszych uczniów szkół, dla których organem prowadzącym jest gmina Biały Bór oraz Fundacja Rozwoju i Demokracji Edukacji Kultury i Aktywizacji (DEKA). za wyniki w nauce, osiągnięcia sportowe i artystyczne oraz udział w konkursach i olimpiadach przedmiotowych. Liczba nagrodzonych uczniów w latach 2018-2020 ma tendencje zmienną, w omawianym okresie wynosi od 21 do 27 osób. Wydatkowana kwota na nagrody również ulega zmianie. Charakterystykę przyznanych Nagród Burmistrza prezentuje tabela 13.

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Biały Bór na lata 2022-2024

Tabela 13 przyznane Nagrody Burmistrza dla uczniów

	Rok szkolny		
	2017/2018	2018/2019	2019/2020
Liczba uczniów nagrodzona ogółem, w tym:	21	27	22
- za wyniki w nauce	15	27	19
- za osiągnięcia sportowe	2	0	3
- za osiągnięcia artystyczne	0	0	0
- za udział w konkursach i olimpiadach przedmiotowych (finaliści konkursów i olimpiad)	4	0	0
Kwota nagrody dla ucznia	200 zł	200 zł	225 zł
Wydatkowana kwota ogółem	4.200 zł	5.400 zł	4.950 zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Białym Borze

Od 01 stycznia 2021 roku na terenie gminy Biały Bór funkcjonuje Żłobek Gminny „Maluch”. Celem działalności placówki jest zapewnienie opieki nad dziećmi w wieku do 3 lat. Do zadań Żłobka należy m.in. organizowanie i prowadzenie działalności opiekuńczej, wychowawczej i edukacyjnej, wspomagającej rozwój psychiczny i fizyczny dzieci w wieku od ukończenia 1 roku życia do ukończenia 3 roku życia, w warunkach bezpiecznych, przyjaznych i dostosowanych do potrzeb rozwojowych dzieci.

Żłobek zapewnia opiekę dla 15 dzieci. Działalność Żłobka finansowana jest z budżetu gminy Biały Bór.

3.6 Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Działania wspierające rodziny przeżywające trudności z powodu przemocy bądź zagrożonym wystąpieniem przemocy podejmuje Zespół Interdyscyplinarny oraz powoływane przez niego grupy robocze, które bezpośrednio pracują z rodziną. Zasady postępowania w związku z przemocą w rodzinie reguluje ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie i przepisy wykonawcze.

W Gminie Biały Bór został powołany Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Zadaniem zespołu jest m.in. diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie, opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie, monitorowanie sytuacji rodzin, w których zaistniało zjawisko przemocy oraz rodzin zagrożonych jego wystąpieniem, dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań.

Obecnie skład Zespołu liczy 12 osób, tworzą go przedstawiciele pomocy społecznej, policji, urzędu miejskiego, gminnej komisji ds. profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, służby zdrowia, sądu, oświaty i organizacji pozarządowej. Zespół Interdyscyplinarny podejmuje działania skierowane do rodzin, w których występuje przemoc.

Celem pracy Zespołu jest prowadzenie działalności profilaktycznej i pomoc rodzinom w przezwyciężeniu trudnych sytuacji życiowych. Problem przemocy w rodzinie jest trudny do precyzyjnego określenia. Dane z sądu, prokuratury i Policji pozwalają jedynie wskazać w pewnej mierze liczbę przypadków przemocy domowej, które znalazły się w kręgu zainteresowania danej instytucji.

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Biały Bór na lata 2022-2024

Z ustaleń wywiadów środowiskowych i spostrzeżeń pracowników socjalnych MGOPS w Białym Borze wynika, iż zjawisko przemocy jest dość częste, szczególnie skierowana jest ona w stosunku do dzieci i kobiet, ale również często przemoc jest zatajana przez ofiary przemocy lub też bagatelizowana. Efekty pracy pracowników socjalnych są niewymierne, ponieważ często pracownicy socjalni wchodzi w środowisko gdzie zachodzi podejrzenie przemocy, ofiara przemocy jest zastraszona, nie wierzy w poprawę swojej sytuacji, jest niechętna do współpracy. Pracownicy socjalni podejmują długofalową pracę z tą osobą motywując ją do podjęcia działań, umacniają i wspierają oraz wskazują osoby i instytucje pomagające ofiarom przemocy na terenie oraz z poza terenu gminy Biały Bór.

Tabela 14 Procedura Niebieskiej Karty

	2018r.	2019r.	2020r.
Liczba założonych NK	5	6	4
Liczba zamkniętych NK	7	9	3
Liczba NK z lat poprzednich	6	4	1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych statystycznych M-GOPS Biały Bór – stan na 31 grudnia każdego roku

Procedurę „Niebieskiej Karty” (NK) wszczyna się w każdym przypadku, w którym zaistnieje podejrzenie stosowania przemocy w rodzinie. W ramach procedury NK wsparciem objęte są nie tylko osoby dorosłe ale także małoletnie dzieci. W omawianych latach liczba założonych NK wynosi od 6 (2018r.) do 4 (2020r.), ma tendencję spadkową.

Na podstawie przeprowadzonej diagnozy można stwierdzić, że poprawa sytuacji finansowej rodzin z dziećmi dotychczas korzystających ze wsparcia finansowego, nie rozwiązuje kryzysów i problemów z jakimi te rodziny się borykają. Dlatego nadal winna być monitorowana sytuacja dzieci w tych rodzinach oraz prowadzona praca socjalna i bieżące wsparcie rodziny. Istotną rolę na rzecz poprawy kompetencji rodzicielskich i życiowych klientów odgrywa współpraca pomiędzy służbami odpowiedzialnymi za wspieranie rodzin, instytucjami i organizacjami pozarządowymi.

4. ADRESACI PROGRAMU

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Biały Bór na lata 2022-2024 adresowany jest do rodzin zamieszkałych na terenie gminy Biały Bór. Szczególnie rodzin dysfunkcyjnych oraz doświadczających problemów opiekuńczo-wychowawczych z problemem ubóstwa.

Rodzin, które na skutek różnych sytuacji życiowych, znalazły się w sytuacjach wymagających udzielenia wsparcia przez placówki oraz instytucje prowadzące działania na rzecz rodziny. Odbiorcami Programu będą także rodziny zagrożone umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej oraz rodziny, w których dzieci czasowo zostały umieszczone poza rodziną biologiczną.

5. ANALIZA SWOT – WSPARCIE RODZINY

Mocne strony	Słabe strony
Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych,baza instytucji wspierających rodzinę (M-GOPS, PCPR, GKRPA, ZI, służba zdrowia, placówki oświatowe, kuratorzy rodzinni),	Bezrobocie, ubóstwo,bierna postawa wobec problemów występujących w rodzinie, niechęć do nawiązywania współpracy z placówkami niosącymi pomoc w tym zakresie,

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Biały Bór na lata 2022-2024

• funkcjonowanie placówek służby zdrowia, • zatrudnienie asystenta rodziny, • podnoszenie kompetencji zawodowych poprzez udział pracowników MGOPS w szkoleniach, • doświadczenie, wiedza i kwalifikacje pracowników instytucji działających na rzecz rodziny, • otwartość na współpracę ze środowiskiem lokalnym, • dostępność usług opiekuńczych, • świetlice wiejskie. • funkcjonowanie Żłobka Gminnego „Maluch” • realizacja programów rządowych	• utrudniony dostęp do poradnictwa specjalistycznego- dojazd do miasta utrudniony, • brak pozytywnych wzorców osobowych w rodzinach dysfunkcyjnych, odrzucanie autorytetu szkoły/ nauczycieli, • brak rodzin wspierających, • wyuczona bezradność i roszczeniowość, uzależnienie od pomocy instytucjonalnej (głównie finansowej) i brak współpracy ze strony rodzin w zakresie rozwiązywania problemów, • stereotypy blokujące korzystanie z usług specjalistów, • niski poziom wykształcenia osób korzystających z pomocy społecznej, • brak mieszkań socjalnych, gminnych • utrudniony dostęp do specjalistycznych usług medycznych w zakresie ochrony zdrowia, • brak gotowości rodzin do zmiany stylu życia, • brak placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży, • niewystarczające środki finansowe na szerszą skalę działań na rzecz rodzin, • mała świadomość i gotowość społeczna w zakresie wspierania rodziny i rodzinnej pieczy zastępczej
Szanse	Zagrożenia
• możliwość pozyskiwania środków finansowych w ramach ogłaszanych konkursów i programów • współpraca rodzin dysfunkcyjnych z asystentem rodziny, • wzrost zainteresowania i zaangażowania społecznego na rzecz dziecka i rodziny, • aktywizacja osób długotrwale bezrobotnych; • wzmacnianie współpracy pomiędzy instytucjami wspierającymi rodzinę, • wykorzystywanie potencjału i zasobów organizacji pozarządowych, • rosnące wsparcie finansowe dla rodzin o charakterze socjalnym, • kształtowania ogólnokrajowej polityki prorodzinnej, • podnoszenie kwalifikacji przez asystenta rodziny i pracowników socjalnych np. szkoleniach indywidualnych, • tworzenie nowych środowiskowych form pracy z rodziną.	• stereotypowe postrzeganie instytucji pomocowych, • niestabilność prawa dotyczącego polityki społecznej, niespójność, częste zmiany i trudności w interpretacji przepisów, • wzrost kosztów utrzymania rodziny, • uzależnienie członków rodziny od alkoholu, • przemoc w rodzinach, • rozpad związków (rozwoły, separacje, wyjazdy za granicę kraju), • wzrost liczby zadań zleczanych samorządom gminnym bez zabezpieczenia środków finansowych, • brak zainteresowania rodziców problemami dziecka i spędzaniem przez niego wolnego czasu, • brak umiejętności szukania pomocy w sytuacjach kryzysowych i ryzykownych, • biurokratyzacja, • starzenie się środowiska, • zwiększenie dystansu pomiędzy biednymi a bogatymi.

6. CELE GMINNEGO PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY

Cele określone w Programie powinny opierać się na szansach pojawiających się w otoczeniu rodziny oraz poprzez wykorzystanie poszczególnych instytucji działających na rzecz rodziny i dziecka.

CEL GŁÓWNY

Celem głównym Programu jest rozwijanie systemu wsparcia dla rodzin, sprzyjającego prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny z uwzględnieniem potrzeb rodzin przejawiających trudności w realizacji funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Cel szczegółowy 1:

Wsparcie rodzin w sferze socjalno-bytowej w zaspokojeniu podstawowych potrzeb członków rodziny

Działania	Realizatorzy	Wskaźnik realizacji działań	Termin realizacji
Monitoring sytuacji rodzin z dziećmi	M-GOPS Biały Bór	- liczba przeprowadzonych wywiadów środowiskowych	2022-2024
Udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej dla rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji ekonomicznej	M-GOPS Biały Bór	- liczba rodzin objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej, - liczba rodzin korzystających ze świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego	2022-2024
Aktywizacja zawodowa członków rodzin dotkniętych bezrobociem	PUP Szczecinek UM Biały Bór	- liczba osób bezrobotnych w gminie, - liczba mieszkańców gminy objętych różnymi formami wsparcia zawodowego przez PUP, UM	2022-2024

Cel szczegółowy 2:

Wsparanie rozwoju dzieci i młodzieży

Działania	Realizatorzy	Wskaźnik realizacji działań	Termin realizacji
Organizowanie w gminie opieki dla dzieci w wieku do lat 3 oraz dla dzieci w wieku przedszkolnym	- UM Biały Bór, - placówki oświatowe	- liczba miejsc, - liczba dzieci przyjęta do placówki	2022-2024
Objęcie pomocą w formie stypendium i zasiłków szkolnych uczniów wymagających wsparcia	M-GOPS Biały Bór	- liczba rodzin/uczniów korzystających ze stypendiów socjalnych, - liczba rodzin/uczniów korzystających z zasiłków szkolnych,	2022-2024
Wsparanie uczniów uzdolnionych i utalentowanych	UM Biały Bór, placówki oświatowe	- liczba rodzin/uczniów, - rodzaj wsparcia (nagrody, wyróżnienia)	2022-2024
Organizowanie zajęć poza lekcyjnych i szkolnych oraz zapewnienie dzieciom wypoczynku letniego	- MGOPS Biały Bór, - placówki oświatowe, - BCKIR, - organizacje	-liczba uczestników zajęć , - liczba i rodzaj zajęć, - liczba uczestników wypoczynku, - rodzaj wypoczynku	2022-2024

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Biały Bór na lata 2022-2024

	pozarządowe		
Dożywianie dzieci i uczniów w formie gorącego posiłku	M-GOPS Biały Bór	-liczba dożywianych osób, -wysokość środków wydatkowanych na dożywianie	2022-2024
Realizacja programów profilaktycznych wspierających wychowanie dzieci i młodzieży	-placówki oświatowe, -GKRPA - organizacje pozarządowe,	- liczba uczestników, - liczba i rodzaj realizowanych programów	2022-2024
Udzielanie pomocy pedagogicznej i psychologicznej dzieciom z trudnościami emocjonalnymi.	- placówki oświatowe, - PCPR Szczecinek, - Poradnia Pedagogiczno-Psychologiczna Szczecinek	- liczba osób korzystająca z pomocy, - liczba udzielonych porad	2022-2024
Przeciwdziałanie przestępczości i uzależnieniom wśród dzieci i młodzieży	- GKRPA, - policja	- liczba prowadzonych w szkołach działań, pogadanek	2022-2024

Cel szczegółowy 3:

Podejmowanie działań interdyscyplinarnych mających na celu zapobieganie sytuacjom kryzysowym oraz rozwiązywanie już istniejących

Działania	Realizatorzy	Wskaźnik realizacji działań	Termin realizacji
Wsparcie ze strony asystenta rodziny w zakresie przywrócenia właściwych funkcji rodzicielskich oraz rozwiązywania problemów opiekuńczo-wychowawczych	- M-GOPS Biały Bór	- liczba rodzin objęta asystenturą rodziny,	2022-2024
Podejmowanie działań mających na celu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie i zapobieganie jej skutkom	- ZI, - GKRPA, -M-GOPS Biały Bór, - placówki oświatowe, - policja, -PCPR	- liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskiej Karty”,	2022-2024
Motywowanie rodziców ze środowisk zagrożonych uzależnieniem do podjęcia terapii i kierowanie ich na leczenie uzależnień	-M-GOPS Biały Bór, - GKRPA	- liczba wniosków skierowanych do GKRPA, - liczba osób, która podjęła leczenie uzależnienia	2022-2024
Zapewnienie rodzinom dostępności do poradnictwa specjalistycznego (w tym prawnego i psychologicznego) rodzinom przeżywającym trudności	- UM Biały Bór, - PCPR Szczecinek, - Poradnia Pedagogiczno-Psychologiczna Szczecinek	- liczba osób i rodzin objętych wsparciem, - liczba udzielonych porad	2022-2024
Zapewnienie dzieciom rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej	- M-GOPS Biały Bór, - PCPR Szczecinek	- liczba dzieci umieszczona w pieczy zastępczej,	2022-2024

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Biały Bór na lata 2022-2024

		- liczba dzieci umieszczona w instytucjonalnej pieczy , - wysokość środków poniesionych na pokrycie pobytu dzieci w różnych formach pieczy zastępczej	
Wspieranie rodzin biologicznych, których dzieci przebywają w pieczy zastępczej	-MGOPS Biały Bór, - PCPR w Szczecinku	- liczba dzieci, które powróciły do rodzin biologicznych	2022-2024

Cel szczegółowy 4:

Integrowanie i rozwój systemu wsparcia rodzin

Działania	Realizatorzy	Wskaźnik realizacji działań	Termin realizacji
Współpraca z podmiotami i instytucjami zajmującymi się rodziną	- MGOPS Biały Bór, - PCPR w Szczecinku, - Sąd Rejonowy w Szczecinku - GKRPA, - placówki oświatowe, - Policja, - kuratorzy -ZI	- liczba posiedzeń dot. oceny sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej, - liczba wglądów w sytuację rodziny, - liczba posiedzeń zespołu interdyscyplinarnego,	2022-2024
Rozwój usług asystentury rodziny	- MGOPS Biały Bór,	- liczba zatrudnionych asystentów rodziny, - liczba kursów/szkoleń/warsztatów, w których uczestniczył asystent rodziny	2022-2024
Utworzenie/ prowadzenie placówki wsparcia dziennego	- Urząd Miejski Biały Bór/MGOPS Biały Bór	- liczba miejsc w placówce - liczba osób objętych wsparciem placówki	2022-2024
Tworzenie warunków do działania rodzin wspierających	M-GOPS Biały Bór	- liczba udostępnianych miejsc i informacji o rekrutacji rodzin wspierających, - liczba pozyskanych rodzin wspierających	2022-2024
Doskonalenie wiedzy i umiejętności kadr pracujących z rodziną	- MGOPS Biały Bór, -ZI , -GKRPA, - placówki oświatowe, - organizacje pozarządowe	- liczba odbytych szkoleń, - rodzaj odbytych szkoleń	2022-2024

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Biały Bór na lata 2022-2024 zakłada także realizację innych ważnych zadań, które mogą się pojawić wraz ze zmieniającą się sytuacją społeczno-gospodarczą kraju, województwa lub gminy. Przyjmuje się możliwość modyfikacji określonych w danym dokumencie celów jeśli pojawi się taka potrzeba.

7. ZAKŁADANE REZULTATY PROGRAMU

1. wczesne zapobieganie pojawiającym się problemom,
2. poprawa bezpieczeństwa socjalnego rodzin i dzieci,
3. podniesienie możliwości rozwojowych dzieci i młodzieży,
4. przeciwdziałanie marginalizacji dzieci z rodzin ubogich,
5. kształtowanie prawidłowych postaw życiowych,
6. stwarzanie warunków do rozwoju zainteresowań,
7. zwiększenie kompetencji opiekuńczo wychowawczych rodziców,
8. ograniczenie powstania sytuacji kryzysowych rodzin wymagających interwencji,
9. zminimalizowanie negatywnych zachowań oraz stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla rodziny i dziecka,
6. poprawa funkcjonowania rodzin z problemami opiekuńczo- wychowawczymi;
7. ochrona dzieci przed umieszczeniem w pieczy zastępczej,
8. objęcie rodzin wsparciem poradnictwa specjalistycznego,
9. umożliwienie dzieciom umieszczonym w pieczy zastępczej powrotu do rodziny naturalnej, poprzez przywrócenie jej prawidłowego funkcjonowania,
10. wzrost świadomości społeczeństwa na temat prawidłowego funkcjonowania rodziny i poprawnych relacji rodzinnych,
11. rozwijanie współpracy instytucji, organizacji, stowarzyszeń oraz innych podmiotów działających na rzecz wspierania rodzin i dzieci oraz zapewnienie najlepszego efektu podjętych inicjatyw.

8. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU

Finansowanie programu odbywać się będzie ze środków:

- budżetu Gminy Biały Bór,
- dotacji z budżetu państwa na dofinansowanie zadań własnych,
- dotacji z budżetu państwa na realizację zadań zleconych,
- programów rządowych z zakresu wspierania rodziny,
- funduszy Unii Europejskiej,
- pozyskanych w ramach konkursów dotacyjnych.

9. MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU

Realizacja Programu będzie poddawana systematycznemu monitoringowi. Monitoring programu będzie prowadzony z wykorzystaniem informacji oraz danych ze sprawozdań dostępnych na poziomie gminy, uzyskiwanych od podmiotów i partnerów uczestniczących w realizacji zadań.

Monitoring programu umożliwi wgląd w realizację podejmowanych działań, ocenę ich skuteczności oraz podejmowanie bieżących działań korygujących. Uzyskane informacje pozwolą na planowanie działań i rozwijanie programu w przyszłości.

Realizacja Programu opiera się na stałej współpracy pomiędzy instytucjami, organizacjami i stowarzyszeniami w celu zapewnienia najlepszego efektu podjętych inicjatyw.

Gminny Program jest dokumentem otwartym i długofalowym. Sprawozdanie roczne z realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny sporządzi Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Białym Borze w terminie do 31 marca każdego roku, zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

10. PODSUMOWANIE

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Biały Bór na lata 2022-2024 zakłada stworzenie optymalnych warunków dla poprawy jakości życia rodzin, w szczególności rodzin z dziećmi. Wsparcie rodziny będzie polegało na stymulowaniu i ukierunkowaniu działań na rzecz dziecka i rodziny oraz będzie miało charakter ochronny, profilaktyczny, a rodzinie w pierwszej kolejności zostaną stworzone możliwości samodzielnego zmierzenia się ze swoimi problemami.

Program zwiększy szansę rodziny na prawidłowe funkcjonowanie w środowisku oraz wykorzystanie własnej aktywności i wewnętrznego potencjału w celu zdobywania nowych umiejętności koniecznych do prawidłowego wypełniania swych ról społecznych. Wszystkie działania będą skoncentrowane na zwiększeniu poczucia bezpieczeństwa socjalnego, ograniczeniu patologii społecznej oraz zminimalizowaniu negatywnych zachowań.

**FORMULARZ ZGŁASZANIA OPINII , UWAG
do projektu Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Biały Bór
na lata 2022 - 2024**

1. Informacja o zgłaszającym

imię i nazwisko	
nazwa instytucji, organizacji lub innej jednostki (jeśli dotyczy)	
adres do korespondencji	
e-mail	
telefon	

**2. Zgłaszane uwagi, wnioski i sugestie do projektu Gminnego Programu
Wspierania Rodziny w Gminie Biały Bór na lata 2019 - 2021**

Lp.	Część dokumentu do którego odnosi się uwaga (rozdział/ podrozdział/ strona)	Komentowany/a fragment/treść	Propozycja zmiany	Uzasadnienie
1.				
2.				
3.				

Uwagi w ramach konsultacji społecznych będą przyjmowane wyłącznie na niniejszym formularzu i w określonym terminie. Konieczne jest wypełnienie punktu 1.

KLAUZULA INFORMACYJNA DOT. PRZETWARZANIA DANYCH OSOBOWYCH – LISTA POPARCIA

Zgodnie z art. 13 ust. 1 i 2 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych – dalej RODO), informujemy, że:

Administratorem danych osobowych jest:

Gmina Biały Bór reprezentowana przez Burmistrza z siedzibą: ul. Słupska 10, 78-425 Biały Bór.

Inspektor Ochrony Danych:

W sprawach związanych z danymi osobowymi ustanowiono kontakt z Inspektorem ochrony danych, poprzez korespondencję elektroniczną na adres e-mail: iod@zeto.koszalin.pl lub pisemną na adres Administratora.

1. Cele i podstawy przetwarzania

Jako Administrator będziemy przetwarzać Pani/Pana dane osobowe w celu: wypełnienia obowiązku prawnego ciążącego na Administratorze, w związku z prowadzeniem konsultacji społecznych – podstawa prawna art. 6 ust. 1 lit. c RODO; wykonywania zadania realizowanego w interesie publicznym, w ramach sprawowania władzy publicznej powierzonej Administratorowi, na podstawie art. 6 ust. 1 lit. e RODO.

2. Okres przetwarzania danych:

Pani/Pana dane osobowe będą przetwarzane przez okres wskazany w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 18 stycznia 2011 w sprawie instrukcji kancelaryjnej, jednolitych wykazów akt oraz instrukcji organizacyjnych, a w szczególności przez okres przechowywania w ramach archiwizacji dokumentów zgodnej z prawem.

3. Odbiorcy danych:

Do Pani/Pana danych osobowych mogą też mieć dostęp podmioty upoważnione do odbioru danych osobowych na podstawie odpowiednich przepisów prawa. Administrator nie przekazuje danych osobowych przetwarzanych w swoich zbiorach do państw trzecich, ani żadnych organizacji międzynarodowych. Dane mogą być powierzone celem przetwarzania przez podmioty wspierające funkcjonowanie Urzędu Miasta w Białym Borze, np. Kancelaria Radcy Prawnego, firma serwisująca infrastrukturę IT lub oprogramowanie oraz firma utrzymująca usługę poczty email, wyłącznie podstawie stosownej umowy powierzenia przetwarzania.

4. Zgodnie z RODO, przysługuje Pani/Panu:

1. w każdej chwili przysługuje prawo do wniesienia sprzeciwu wobec przetwarzania danych osobowych; Administrator danych osobowych przestanie przetwarzać Pani/Pana dane osobowe w celach wskazanych w pkt 1, chyba, że w stosunku do tych danych istnieją prawnie uzasadnione podstawy, które są nadrzędne wobec Pani/Pana interesów, praw i wolności lub dane będą niezbędne do ewentualnego ustalenia, dochodzenia lub obrony roszczeń,
2. prawo dostępu do swoich danych oraz otrzymania ich kopii,
3. prawo do sprostowania (poprawiania) swoich danych,
4. prawo do usunięcia danych, ograniczenia przetwarzania danych, jeśli nie ma innej podstawy prawnej przetwarzania, w tym przetwarzania po wycofaniu udzielonej zgody,
5. prawo do wniesienia sprzeciwu wobec przetwarzania danych,
6. prawo do wniesienia skargi do organu nadzorczego – Urząd Ochrony Danych Osobowych (Warszawa, ul. Stawki 2).

5. Informacja o wymogu/dobrowolności podania danych

Podanie danych kandydata jest dobrowolne, ale niezbędne celem udziału w konsultacjach.

6. Profilowanie i zautomatyzowane podejmowanie decyzji

W procesie przetwarzania danych osobowych Administrator danych osobowych nie podejmuje decyzji w sposób zautomatyzowany, z uwzględnieniem profilowania, w oparciu o dane przekazane do przetwarzania.